

Belgia

Põhiõigused - Belgia

[Kohtud](#)

[Ombudsmanid](#)

[Spetsiaalsed inimõigustega tegelevad asutused](#)

[Muu](#)

Kohtud

Belgia kohtutesse võib pöörduda mis tahes vaidlustega, mis puudutavad õiguste, sealhulgas põhiõiguste kasutamist. Menetluse võivad algatada nii üksikisikud kui ka ametiasutused.

See, milline kohus on pädev, oleneb õigusrikkumise iseloomust ja tõsidusest või poolte staatusest (kaupleja, ajakirjanik jne).

Konstitutsioonikohus (*Cour constitutionnelle/Grondwettelijk Hof*) selgitab välja, kas õigusakt vastab põhiseaduse järgmistele artiklitele:

- II jao artiklid 8–32 (Belglased ja nende õigused);
- artiklid 170 ja 172 (Maksude õiguspärasus ja võrdsus);
- artikkel 191 (Välismaalastest füüsiliste isikute kaitse).

Teave kohtute korralduse ja nende pädevuse kohta on esitatud selle portaali lehekülgedel, kus käsitletakse järgmist:

- [Liikmesriikide kohtusüsteemid – Belgia](#)
- [Üldkohtud – Belgia](#)
- [Erikohtud – Belgia](#) (riiginõukogu ja konstitutsioonikohus)

Seotud lingid

- [Föderaalne avalik õigusteenistus](#) (*Service public fédéral de la Justice/Federale overheidsdienst Justitie*)
- [Kohtufiliaalide portaal](#) (kohtute aadressid ja lahendid)
- [Belgia riigiportaal](#)

Ombudsmanid

Ombudsmanid on sõltumatud järelevalve teostajad, kelle on ametisse nimetanud föderatsiooni ja Belgia piirkondade parlamendid, et nad kontrolliksid elanike kaebusi haldusasutuste võetud meetmete kohta või nende asutuste töömeetodite kohta. Selles üldises raamistikus võidakse neilt nõuda kaebuste uurimist, mis on otseselt või kaudselt seotud inimõigustega. Ombudsmanid kontrollivad, et haldusasutused tegutseksid kooskõlas inimõigusi kaitsvate eeskirjadega ning hea halduse tava standarditega.

Neid ombudsmane ei tohiks ajada segamini organitega, mis tegelevad tsiviil- või kriminaalmenetluse raames eraviisilise vahendamisega.

Ombudsmaniga võib ühendust võtta igaüks, kes soovib haldusasutuse vastu kaebuse esitada. Nad tegutsevad tasuta ja neil on laialdased uurimisvolitused.

Ombudsmanid püüavad lahendada kaebusi koostöös asjaomase haldusasutusega; nad annavad asutusele soovitusi mis tahes tuvastatud probleemidega tegelemiseks. Nad avaldavad oma tegevuse kohta korrapäraselt aruandeid.

See, milline ombudsman on pädev, oleneb asjaomasest haldusasutusest.

Föderaalses küsimustes tuleks ühendust võtta [☞ föderaaltasandi ombudsmaniga](#) (*Médiateur fédéral/federale Ombudsman*)

Piirkondade ja kogukondadega seotud küsimustes saab võtta ühendust järgmiste talitustega:

- [☞ Vallooni piirkonna ombudsman](#) (*Service du médiateur de la Région wallonne*)
- [☞ Prantsuse kogukonna ombudsman](#) (*Service du médiateur de la Région wallonne*)
- [☞ Flaami ombudsmani osakond](#) (*Vlaamse Ombudsdienst*)
- [☞ Saksakeelse kogukonna ombudsman](#) (*Ombudsman für die Deutschsprachige Gemeinschaft*)

Olemas on ka lastele spetsialiseerunud ombudsman:

- [☞ Prantsuse kogukonna lasteõiguste esindaja](#) (*Délégué général aux droits de l'enfant de la Communauté française*)
- [☞ Flaami lasteõiguste voliniku büroo](#) (*Vlaamse Kinderrechtenkommissariat*)

Spetsiaalsed inimõigustega tegelevad asutused

- **Võrdõiguslikkusega tegelevad asutused**

Võrdsete võimaluste ja rassismivastase võitluse keskus

[☞ Võrdsete võimaluste ja rassismivastase võitluse keskuse](#) (*Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme /Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding*) ülesanded hõlmavad võrdsete võimaluste edendamist ja võitlemist kõigi eristamisvormidega, tõrjumisega, piiramisega või eelistamisega, mis põhinevad rahvusel, nn rassil, nahavärvil, põlvnemisel, rahvuslikul või etnilisel päritolul, seksuaalsel sättumusel, perekonnaseisul, sünnipäral, jõukusel, vanusel, usulistel või filosoofilistel veendumustel, praegusel või tulevasel tervises seisundil, puudel, poliitilistel veendumustel, kehalistel või geneetilistel omadustel või sotsiaalsel taustal.

Keskusega saab ühendust võtta

- igaüks, kellel on küsimusi või kes soovib saada arvamust diskrimineerimise, rassismi või kodanike riigis elamise või viibimise või põhiõiguste kohta;
- igaüks, kes on langenud diskrimineerimise või rassismi ohvriks või sattunud selle tunnistajaks.

Keskuse esmatasandi talitus annab esialgse vastuse ja vajaduse korral kogub lisateavet edasiste meetmete võtmiseks.

Kui osutub vajalikuks põhjalikum analüüs või uurimine või kui taotluse töötlemiseks on vaja võtta ühendust kolmandate isikutega, edastatakse toimik keskuse kõrgema talituse spetsialistile.

Kui analüüsist nähtub, et küsimus ei kuulu keskuse pädevusse, teavitatakse sellest asjaomast isikut ning võimaluse korral suunatakse ta teise talitusse või teise isiku juurde, kes on pädev taotlust käsitlema (haldusasutus, esimese või teise tasandi abile spetsialiseerunud era- või avaliku sektori talitus, politsei või jurist).

Keskusega saab otse ühendust võtta. Samuti on keskuse veebisaidil esitatud [☞ selliste liitude või asutuste aadressid, kellel on eriteadmised või kes tegutsevad kohalikul tasandil](#) ning kellega keskus on allkirjastanud koostöölepingu ja kellega saab diskrimineerimisega seotud küsimustes abi saamiseks samuti ühendust võtta.

Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme/
Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding

Rue Royale/Koningsstraat 138

1000 Brüssel

Tel: (+32) 800 12 800 – (tasuta infotelefon)

(+32) 2 212 30 00

Seonduv link:

[☞ Võrdsete võimaluste ja rassismivastase võitluse keskus](#)

Naiste ja meeste võrdõiguslikkuse instituut

[☞ Naiste ja meeste võrdõiguslikkuse instituut](#) (*Institut pour l'égalité des femmes et des hommes/Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen*) on sõltumatu avalik-õiguslik asutus, mis edendab naiste ja meeste võrdõiguslikkust ja võitleb soopõhise diskrimineerimisega.

Instituut saab juhtudel, mis hõlmavad meeste ja naiste vahelist diskrimineerimist või transseksuaalide diskrimineerimist, pakkuda õigusabi ja algatada kohtuasju.

Instituudiga saab võtta ühendust, kasutades [veebivormi](#) või järgmisi kontaktandmeid:

Institut pour l'égalité des femmes et des hommes/
Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen
Rue Ernest Blerot/Ernest Blerotstraat 1
1070 Brüssel
Tel: (+32) 800 12 800 – (tasuta infotelefon)
(+32) 2 233 42 65
Faks: (+32) 2 233 40 32
E-post: egalite.hommesfemmes@iefh.belgique.be

Seonduv link:

[Naiste ja meeste võrdõiguslikkuse instituut:](#)

- **Eraelu kaitse komisjon**

Eraelu kaitse komisjon (*Commission de la protection de la vie privée/Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer*) on sõltumatu komisjon, mis loodi esindajatekoja toetusel pärast eraelu kaitse seaduse vastuvõtmist 8. detsembril 1992. aastal. Seega ei anna ta aru justiitsministeeriumile.

Eraelu kaitse komisjon on sõltumatu järelevalveasutus, kes vastutab selle tagamise eest, et isikuandmete töötlemisel austatakse eraelu puutumatust.

Komisjoni mitmesugused ülesanded on jaotatud viieks põhitegevusalaks: abistamine, teavitamine, kaebuste käsitlemine, arvamused ja soovitused ning viimaks jõustamine.

– Abistamine: see tegevusvaldkond on tihedalt seotud teavitamisfunktsiooniga. Eraelu kaitse komisjon pakub abi kõigile ametiasutustele, erasektorile, elanikele või vastutavatele töötlejatele (füüsilised või juriidilised isikud).

Komisjoni ülesanded selles valdkonnas on järgmised: teabe andmine kõigile vastavalt teabenõudele, olenemata sellest, kas tegemist on andmesubjektide või vastutavate töötlejatega; andmetega tutvumise ja andmete parandamise õiguse kindlustamine; teatiste töötlemine; avaliku registri ajakohastamine; teabe andmine kui kaebuste menetlemise üks osa; eraisikute või vastutavate töötlejate nõutud teabe esitamine; iga-aastane aruandlus parlamendile.

Komisjon abistab nii avalik-õiguslikke asutusi kui ka andmetöötlejaid, korraldades vastava taotluse korral mitteametlikke eelkonsultatsioone, et tagada eraelu puutumatuse nõude arvessevõtmine projektide väljatöötamisel. Samuti aitab komisjon andmesubjektidel nende õigusi kasutada ja teavitab neid selleks eelkõige nende õigustest ja menetlustest, mida tuleb järgida. Rahvusvahelise andmevahetuse puhul aitab komisjon piiriüleises tegevuses osalevaid organisatsioone. Nagu ka riiklikul tasandil, aitab komisjon kõiki piiriülestest andmevoogudest mõjutatud andmesubjekte.

– Teavitamine: eraelu kaitse komisjon annab teavet nii ametiasutustele kui ka andmesubjektidele ja vastutavatele töötlejatele.

See tegevusvaldkond hõlmab iga-aastast aruandlust parlamendile ning halduskava koostamist; kodukorda; avaliku registri pidamist; üldiselt avalikkuse teavitamist (koduleht, konverentsid, kliendile suunatud vastused, teadlikkuse suurendamine jne). Samuti tuleks märkida, et nende eri tegevusvaldkondade puhul ei piirdu komisjon tingimata riigisisese tasandiga, vaid tegutseb sageli ka rahvusvahelisel tasandil, kus tal on oluline roll teabe andmisel ja teadlikkuse suurendamisel.

– Kaebuste käsitlemine: kui andmesubjekt esitab kaebuse, tegutseb eraelu kaitse komisjon vahendajana.

Kui vastutavad töötled ei austa andmesubjektide õigusi, asub komisjon andmesubjekti taotlusel neid õigusi jõustama (õigus esitada vastuväiteid ja nõuda andmete parandamist, õigus kaudsele juurdepääsule jne). Selleks kasutab komisjon kõiki saadaolevaid vahendeid (aruanne riigiprokuröörile, tsiviilkohtusse esitatav hagi jne). Piiriüleste andmekaitsega seotud õigusrikkumiste korral teeb komisjon koostööd rahvusvahelistes uurimistes, mille puhul on praktiliste lahenduste leidmiseks vajalik kõigi pädevate andmekaitseasutuste osalemine.

– Arvamused: eraelu kaitse komisjon avaldab arvamusi määruste ja standardite kohta.

Selles valdkonnas hõlmab komisjoni tegevus peamiselt ametiasutusi ja muid vastutavaid organeid. Komisjon avaldab arvamusi ja soovitusi eraelu kaitse aspekte sisaldavate seaduseelnõude kohta. Riiklikes ja rahvusvahelistes töörühmades (nt artikli 29 töörühm, rahvusvahelise andmekaitse ja side töörühm, andmekaitse ja eraelu puutumatuse eest vastutavate volinike

rahvusvaheline konverents, muud eraelu kaitse järelevalveasutused jne) ning oma kontaktide kaudu samalaadsetes välismaistes organisatsioonides osaleb komisjon otsuste tegemisel eraelu kaitse valdkonnas.

– Jõustamine: eraelu kaitse komisjon tagab andmekaitsealaste õigusaktide järgimise.

Komisjon vastutab mis tahes sektori organisatsioonidele, näiteks vastutavatele töötlejatele lubade andmise eest isikuandmete vastuvõtmiseks, töötlemiseks ja edastamiseks. Samuti tegeleb komisjon nende vastutavate töötlejate järelevalvega, inspekteerib neid, annab soovitusi ja hindab nende heakskiidetud turvameetmeid.

Teabenõuded või abitaotlused ja mis tahes kaebused saab esitada otse eraelu kaitse komisjonile kas posti, telefoni või e-posti teel ning kontaktandmed on järgmised:

Commission de la protection de la vie privée/

Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer

Rue de la Presse/Drukpersstraat 35

1000 Brüssel

Tel: (+32) 2 274 48 00

Faks: (+32) 2 274 48 35

[✉ commission@privacycommission.be](mailto:commission@privacycommission.be)

Eraelu kaitse komisjoni bürood on elanikele tööajal avatud, kuid üksnes eelneval kokkuleppel. Esmatasandi abi saamiseks helistage palun numbril +32 2 274 48 79 või täitke [✉ elektrooniline kontaktvorm](#).

Seonduv link:

[✉ Eraelu kaitse komisjon](#)

- **Muud võrdõiguslikkust edendavad asutused**

Vanglate järelevalvekomiteed

Vanglate järelevalvekomiteed (*commissions de surveillance des établissements pénitentiaires/commissies van toezicht op het gevangeniswezen*) tagavad välise järelevalve vangide kohtlemise üle. Nad edastavad vangide kaebused lahenduse leidmiseks vangla juhtkonnale või justiitsministeeriumile.

Igal vanglal on järelevalvekomitee. Iga komitee koosneb kodanikuühiskonna esindajatest ning vähemalt ühest arstist ja ühest juristist ning seda juhatab kohtunik. Keskne järelevalvenõukogu (*Conseil central de surveillance pénitentiaire/Centrale toezichtsraad voor de gevangeniswezen*) kooskõlastab kohalike komiteede tööd ning esitab justiitsministrile arvamusi vangide kohtlemise kohta kas ministri nõudmisel või omal algatusel.

Seotud lingid:

- [✉ Föderaalne avaliku õigusteenistuse portaal](#)
- [✉ Vanglate kontaktandmed](#)

Kaebusi käsitlev komisjon (kes vastutab kinnipidamiskeskustes, majutusasutustes või ümberpaigutamiskeskustes hoitavate välisriigi kodanike eest)

Kaebusi käsitlev komisjon (*Commission des plaintes/Klachtencommissie*) tegeleb kinnipidamiskeskustes, majutusasutustes või ümberpaigutamiskeskustes hoitavate välisriigi kodanike esitatud kaebustega nende kinnipidamistingimuste ning eelkõige nendes keskustes ja asutustes kujunevate asjaolude kohta, mis hõlmavad 2. augusti 2002. aasta (kinnipidamiskeskused), 8. juuni 2009. aasta (ümberpaigutamiskeskused) ja 14. mai 2009. aasta (majutusasutused) kuninglikes dekreetides sätestatud kohustusi ja õigusi.

Nendes asutustes hoitavad isikud võivad olla ebaseaduslikud sisserändajad, eitava vastuse saanud varjupaigataotlejad või välisriigi kodanikud, kes ei vasta riiki sisenemise või riigis elamise nõuetele.

Kaebuse esitajad, kes soovivad otsust vaidlustada, saavad vaide esitada riiginõukogule.

Komisjoniga saab ühendust võtta järgmisel aadressil:

Secrétariat permanent de la Commission des plaintes/Permanent secretariaat van de Klachtencommissie

Service Public Fédéral Intérieur/Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken

Rue de Louvain/Leuvenseweg 1

1000 Brüssel

Seonduv link:

[☞ Siseasjade föderaalne avaliku teenistuse portaal](#)

Alaline politseijärelevalve komitee

[☞ Alaline politseijärelevalve komitee](#) (*Comité permanent de contrôle des services de police/Vast Comité van Toezicht op de politiediensten – Comité P*) on politsei üle järelevalvet teostav väline organ, kes annab aru parlamendile. Komitee teostatav järelevalve keskendub üksikisikutele põhiseaduse ja seadustega antud õiguste kaitsele ning politseijõudude tegevuse koordineerimisele ja tõhususele.

Iga isikul, keda politsei tegevus on mõjutanud, on võimalik esitada kaebus, teatada probleemist või edastada mis tahes muud teavet.

Komiteele võib kaebuse esitada või probleemist teatada ka **iga politseijõudude liige**, ilma et ta peaks ülemustelt luba küsima ja ilma et teda selle eest karistataks.

Kaebuse esitamiseks saab kasutada [☞ elektroonilist vormi](#).

Kontaktandmed komiteega ühenduse võtmiseks:

Comité permanent de contrôle des services de police/Vast Comité van Toezicht op de politiediensten

Rue de la Presse/Drukpersstraat 35/1

1000 Brüssel

Tel: (+32) 2 286 28 11

Faks: +32 2 286 28 99

E-post: [☞ info@comitep.be](mailto:info@comitep.be)

Seonduv link:

[☞ Alaline politseijärelevalve komitee](#)

Muu

Kodanike nõustamise esmatasandi teenused

Kodanike nõustamise esmatasandi teenused (*accueil social de première ligne/sociale eerstelijnswerking*) hõlmavad elanikele teabe esitamist kohtusüsteemi väga spetsiifiliste valdkondade küsimuste või probleemide kohta.

- Tsiviilõigus: lahuselu, lahutus, üldteave vanema õiguste kohta, laste peamine elukoht, lisaelukoht või vahelduv elukoht; suhtlusõigus.
- Kriminaalõigus: vahendamine kriminaalasjades, kohtueelse kinnipidamise alternatiivid, katseaeg, üldkasulik töö, tingimisi vabastamine, üldsuse kaitseks psühhiaatriaiglas kinnipidamisest ajutine vabastamine, rehabiliteerimine, armuandmine, elektrooniline järelevalve, lühiajaline väljasõit, tingimisi karistus, piiratud kinnipidamine, vahepealne vabastamine väljasaatmiseks või väljaandmiseks, vahepealne vabastamine meditsiinilistel põhjustel; vanglakaristuse asendamine üldkasuliku tööga.
- Teave kuriteohvritele: tsiviilmenetluse poolte / kannatanute õigused.
- Üldteave tsiviil- ja kriminaalkohtutes toimuvate menetluste kohta.

[☞ Föderaalne avaliku õigusteenistuse aadressiraamat](#) sisaldab kogukondade õiguskeskuste (*maisons de justice/justitiehuizen*) nimekirja ja nende kontaktandmeid.

Seonduv link:

[☞ Föderaalne avaliku õigusteenistuse väljaanne, mis käsitleb õiguskaitse kättesaadavust Belgias](#)

Esma- ja teise tasandi õigusabi

Esmatasandi õigusabi (*aide juridique de première ligne/eerstelijnsbijstand*) hõlmab praktilist või õiguslikku teavet või esialgset õiguslikku arvamust, mis antakse lühikese konsultatsiooni käigus. Esmatasandi õigusabi annavad kutseala esindajad, enamasti juristid.

Teise tasandi õigusabi hõlmab teatavatel tingimustel advokaadi määramist, kes töötab tasuta või vähendatud tasu eest. Menetluskuludest (kohtutäiturid, eksperdid, koopiad jne) ei vabastata täielikult ega osaliselt, kuid need võidakse katta vastavalt õigusabi korrale.

Kui õigusabi kasutataval elanikel ei ole kohtu- või kohtuvälise menetluse kulude katmiseks piisavat sissetulekut, on nad nendest kuludest täielikult või osaliselt vabastatud.

Lisateavet vaadake [e-õiguskeskkonna lehelt menetluskulude kohta Belgias](#).

Seonduv link:

- [Föderaalne avaliku õigusteenistuse väljaanne, mis käsitleb õiguskaitse kättesaadavust Belgias](#)
- [Belgia prantsus- ja saksakeelsete advokaatide liit \(OBFG\)](#)
- [Flaami advokaatide liit \(OVV\)](#)

Tahtlike vägivallategude ohvritele ja neid abistavatele isikutele rahalise abi andmise komisjon

Seadusega nähakse ette riigipoolne rahaline abi tahtlike vägivallategude ohvritele ja neid abistavatele isikutele ning mõnel juhul ka nende sugulastele.

Komisjoniga saab otse ühendust võtta, samuti saab esitada taotlusi advokaadi või ohvriabi telefoni kaudu, mida hoiab töös sotsiaalhoolekande talitus; nende nimekiri on [föderaalne avaliku õigusteenistuse](#) veebisaidil (vt Index, Justice from A to Z, financial assistance for victims (Indeks, Õigusküsimused A kuni Z, rahaline abi ohvritele)).

Komisjoniga saab ühendust võtta järgmisel aadressil:

Service public fédéral de la Justice/Federale overheidsdienst Justitie

Commission pour l'aide financière aux victimes d'actes intentionnels de violence et aux sauveteurs occasionnels/Commissie voor Financiële Hulp aan Slachtoffers van Opzettelijke Gewelddaden en aan de Occasionele Redders

Boulevard de Waterloo/Waterlose Steenweg 115

Tel: (+32) 2 542 72 07

(+32) 2 542 72 08

commission.victim@just.fgov.be

Lisateavet vaadake [e-õiguskeskkonna lehelt ohvrite õiguste kohta](#).

Seonduv link:

[Föderaalne avalik õigusteenistus](#)

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 18/12/2017